

# SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.  
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,  
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.  
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-  
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.  
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-  
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.  
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-  
nyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek  
küldendők.

## A pártok helyzete.

— Két czikk. —

II.

Megelégedéssel konstatáljuk azonban, hogy a néppárt prestigeének megerősítése végre a kormányt is cselekvésre indította, amennyiben nemcsak Szilágyi Dezső, de Széll Kálmán is a vita folyamán szokatlan vehemenciával támadta a néppártot, sőt a pénteki ülésen a ház osztatlan tetszése mellett kijelentette Molnárnak, hogy őket a felfogásnak egy egész világa választja el egymástól. E biztosíték arra, hogy nemcsak Csikmegyében, de az ország minden pontján a kormány és a szabadelvű párt teljes erővel fölveend a harcot a néppárt ellen.

Hogy minő eredménnyel, azt természetesen csak a választások után lehet majd konstatálni.

A néppárt vezetői úgy tesznek, mintha nagyon is biznának a győzelemben. A függetlenségi pártok reménykedéséről keveset hallani, talán azért, mert mindkét frakciónak a helyzete csak kevés reményre nyújt alkalmat.

Annyi tény, hogy a Széll Kálmán kormányzata nem vált javára az Ugron-pártnak, pedig úgy látszott, mintha a paktumból folyó motivumok a Kossuth-párt hátrányára és az Ugron-párt előnyére bilentene a mérleg serpenyőjét. Bánffy bukásakor, jöllehet Eötvös néhány barátján kívül a Kossuth-párt is részt vett az obstruk-

cióban, Kossuthék mégis ferde helyzetbe jutottak, mert általános volt a vélemény, hogy a függetlenségi pártnak ez a része intim viszonyt tartott fenn a Bánffy-kormány nyal s az obstrukcióba is valóssággal akarata ellenére lőn belekényszerítve.

Annál hangosabb lett az Ugronék tábor. Ugron Szilágy-Somolyón megkapta a Bánffy által letett mandátumot, Polónyi úgy járt a házfolyosóján, mint egy diadalmas hadvezér, Bartha Miklós tekintélye pedig folyton nagyobb lőn a Nemzeti Kaszinóban, de ime: Durch Gottes Fügung, welche Wendung!

Mivé lett a kis Ugron-párt? Hajba kaptak egymással, egyik a másiknak a megromlására törekszik Polónyi és Ugron élet-halálharcot vívnak és Polónyi kilépett a pártból.

Ezalatt ime Eötvös Károly újból megjelenik a színen. A Kossuth-párt pedig szeretettel és rajongással sorakozik a nagyszerű vajda köré. Eötvös most már komolyan hozzálát a munkához, nemcsak hogy körülutazza a Balatont, de szellemének varázsával és publicisztikai tehetségének egész erejével kezébe veszi a függetlenségi ügyek irányítását.

Hogy a Kossuth-féle függetlenségi párt minő eredményeket ér majd el az új választásokon, az sok körülménytől függ, de már most meg lehet állapítani, hogy a Kossuth-Eötvös frakció helyzete és mo-

rális tekintélye lényegesen javult néhány hónap óta, mialatt az Ugron-Polónyi párt valósággal eljutott a tönk szélére.

Szólnunk kellene még a kormánypárt helyzetéről is, ami igen nehéz feladat, mivel nem lehetünk tisztában a párttagok igaz érzelmeiről.

Hisz bizonyos, hogy egyik üdvözlő a másikat éri s tény, hogy látszólag mindenki vetekszik abban, hogy föltétlen hűségéről biztosítsa a kormányelnököt, de erősen hisszük, hogy Széll Kálmán sokkal jobb emberismerő, mintsem, hogy hirtelt adjon a hajlongók hadainak.

Nagyon jól tudja, hogy igen sok képviselő, aki ma örök hűséget esküszik neki, a választások után, ha újból visszakérül a parlamentbe, boszut fog állani mostani megaláztatásáért. De ezek a képviselők talán jobban is tennék, ha már most nyíltan állást foglalnának Széll Kálmán ellen Legalább tisztulna a helyzet. Széll Kálmán jövője mindenesetre attól függ, vajjon kellőleg informálva van-e az egyes párt-hivek igaz érzelmeiről.

Ha igen, akkor biztosra vehetjük, hogy a mostani szabadelvű pártnak a fele sem lesz képviselve az ujjországyülésen, jobbra, balra hullani fognak az emberek, hogy helyet csináljanak Széll Kálmán személyes hűveinek. A kormányelnök erejét nagyon növeli, hogy sikerült Szilágyi Dezsőt teljesen a maga részére megnyerni, ami tekintettel arra az intim

## TÁRGZA.

### A becsületérzés, mint nevelési feladat.

— M. Székely János elnöki megnyitója a „Háromszékvármegyei Tanítótestület” november 15—16-iki közgyűlésén. —

Üdvözlöm Önöket a szeretet nevében! Üdvözlöm egyenkint és egyetemlegesen, a kik hivatásrétüktől ösztönözötve, megjelentek, hogy tanítói kötelességeik egyik legszebbikét teljesítve, a nemzeti kultúra szemcséit gyűjtsék, hordják össze a minden igaz magyar lelkében ideálképen élő nemzeti állam kiépítéséhez.

Mély tisztelettel köszöntöm s tanítótestületünk nevében szeretettel üdvözlöm a közbecsülés, közelismerés és tisztelet babérkoszoruját homlokán hordozó diszelnökünket, vármegyénk tapintatos és bölcs kormányzóját, Pótsa József v. b. t. t. es. és kir. kamarás főispán ur ő nagyméltóságát, a ki közgyűlésünket jelenlétével évről-évre megtisztelve, követelésre méltó példát ad azoknak, a kik látni akarnak, hogy miképen lehet és kell összeegyeztetni egy magas állást a népoktatásügy szeretetével, pártolásával s a kötelességüket hűen teljesítő, egyszerű tanítók becsülésével; a kiknek elve, hogy mindenki, még a legkisebb állásban is becsülésre méltó, ha azt a helyet, melyre a Gondviselés állította, becsülettel, tisztességgel megállja, kötelességét lelkiismeretesen teljesíti.

Fogadja testületünk üdvözlését vármegyénk népoktatásügyének vezére, tiszteletbeli tagunk, szeretett főnökünk, a kir. tanfelügyelő ur is a ki azt a zászlót, a melyre „vallásos és erkölcsi alapon szigorú nemzeti nevelés, hű kötelességteljesítés” jelszavak vannak írva, oly eszményi tisztaságban lobogtatja előttünk, hogy mi, a tábor, lelkesedéssel és odaadással követjük a zászlót.

Üdvözlöm városunk előjáróságát s áll. el. iskolánk gondnokságát is, a kik egyszerűségüknek e közgyűlés itt tartása alkalmából is oly sok jelét adták. Üdvözlök mindenkit, a kit a népoktatásügy szeretete e falak közé hozott, hogy tanuja legyen lelkesedésünknek, munkásságunknak.

Elnöki kedves kötelességemnek tartom, itt a közgyűlés színe előtt, mindnyájunk nevében szeretettel üdvözlőni azon kartársainkat is, a kik tanítói működésük 25-ik évét a múlt közgyűlés óta töltötték be. Midőn Nagy Károly, Csekme Mózes és Szabó Géza kartársaink e napot megünnepezték, az elismerés és szeretet adóját, akkor is lerőttá az elnökség, de ez alkalommal is kívánjuk nekik, hogy Isten áldása legyen továbbra is az ő lelkes munkájukon, kegyelme és megszentelő ereje az ő életükön.

És most, tisztelt kartársak, rójuk le a kegyelet adóját is. Gyűjtsuk meg a vissza emlékezés szomorú fátylóját, s annak világánál keressük fel Vajna Sándor, Erdélyi Károly, Demeter Róbert, és Dogár György elhunyt kartársaink sírját, s tegyük rá bánatunknak, fájdalomunknak sötét koszoruját.

Jegyzőkönyvünkben pedig szenteljünk drága emléküknök egy lapot. Legyen áldott emlékezetük!

Tisztelt Közgyűlés! Nem foglalkozom tanítótestületünk ez évi történetével; azt részletesen fogja felölelni, ismertetni a titkári jelentés s az ismétléseket kerülni óhajtom; de foglakozni óhajtok egy oly nevelésügyi tétellel, mely az ujjabbkori szomorú jelenségek tekintetbe vételével, méltó a kartársak becses figyelmére. Legalább én úgy gondolom, hogy méltó.

E tétel következő.

Mi helye van a nevelésben a becsületérzésnek?

Tisztelt közgyűlés! Nem tartozom azok közé, a kik azt állítják, állhatatosan vitatják, hogy a mai társadalom — erkölcsileg teljesen megromlott; az emberek tisztaságukat levetkezték, a hamisítatlan egyenes lelkűség, a becsület előttük ismeretlen fogalom. De azok közé sem tartozom, a kik a mai állapotokkal teljesen elégedettek, az erkölcsi világrendben semmi kifogásolni valót nem találnak s azt az álláspontot foglalják el, hogy a világ sohasem volt jobb, mint ma, és a mi különbség van a régi és új világ gondolkodása és cselekedetei között, az a haladás természetes következménye.

Az én, tapasztalatokon alapuló tántoríthatatlan meggyőződéseim az, hogy ma is vannak nemes gondolkodású, egyeneslelkű, kifogástalan jó jellemű, a szó igaz valódi értelmében becsületes emberek. Vannak, de napról napra fogy számuk. S ez az, a mi megdöbbentő és gondolkodásra készíti, ösztönzi

kapcsolatra, a mely az öreg Tiszát Szilágyihoz fűzi, a Tiszák részéről is hathatós támogatást biztosít Széll Kálmánnak.

De azért ne higgye ám senki sem, hogy akár Szilágyi, akár Tisza, akár pedig Apponyi kedvéért Széll Kálmán lemondana arról a különben teljesen indokolt eszméről, hogy a szabadelvű pártot az új választásokon teljesen a maga képmására formálja.

Széll Kálmánnak ez a törekvése annál indokoltabb, mivel ismeri a politikai élet összes mozgató rugóit, ha tisztában is van azzal, hogy egyedüli és igazi ellenfele Bánffy Dezső, mégis úgy vélekedik, hogy Szilágyinál, Tiszánál és Apponyinál is jobb barátja Széll Kálmánnak maga Széll Kálmán. És a viszonyoknak ez a helyes megítélése döntő befolyással lesz az új választások eredményeire.

### Veritás.

#### A magyar korona országainak harmincz éves államháztartása. 1868-tól 1897-ig.

— A m. kir. állami számvevőszék által szolgáltatott adatok nyomán közlésezi Benke Gyula országgyűlési képviselő, a zárszámadásvizsgáló-bizottság előadója. — (Folytatás.)

Az állami vasutak gépgyára és a diósgyőri vas- és acélgépgyár üzemé egyre nagyobb lendületet vett a azokban tetemes beruházásokkal és modern felszerelésekkel újabb és újabb gyártási ágak honosítottak. Az üzleti felesleg 1897-ben az előbbinél 1:175 millió forintot, az utóbbinál 1:090 millió forintot tett.

Egybevetve az összes jövedelmi ágak pénztári eredményeit a kormányzat és igazgatástulajdonképeni költségeivel, tehát figyelmen kívül hagyva a vagyonszeret képező és egyéb nem valódi állami bevételeket és kiadásokat, csak az 1868—1872. és az 1883—1897. években találunk bevételi többletet, a közbeső 1873—1882. években ellenben kisebb-nagyobb összegű hiányt mutat az összehasonlítás. Ezen időszak alatt tehát a pénztárakba tényleg befolyt valódi jövedelmek nem voltak elegendők a valódi költségek fedezésére.

A vagyonszeret képező és egyéb nem valódi bevételek és kiadások, melyek az állami gazdálkodásnak egyéb tekintetben is igen fontos, sőt szintén elsőrendű tényezői, természetesen a pénztári kezelés alakulására is mindenkor nagy befolyással voltak. Míg jövedelmi és vagyonszeretünket annyiban kevésbé érintették, hogy túlnyomó részük viszony-

lagos értékgyarapodással, illetve apadással ellensúlyozva van, a pénztári kiegészítések változásaiban nagy szerepet játszottak, a mennyiben pl. a nagyművi előlegezések vasuti kamatbiztosítás czimen, továbbá a sok irányú beruházások stb. kés.leteinket jelentékenyen apasztották, a kölcsönök felvételéből eredő bevételek pedig ezeket ismét növelték.

A vagyonszeret képező és egyéb nem valódi bevételek és kiadások körében legfontosabbak azért leginkább érdemelnék figyelmet: a kölcsönök felvételéből eredő bevételek, továbbá a kölcsönök törlesztésére, a vasuti kamatbiztosítási előlegekre, nemkülönben az ingatlanok és ingók (termesztmények, anyagok, szerek és eszközök) szerzésére fordított kiadások.

Állami adósságaink az egész harmincz év alatt következetesen emelkedtek s az 1897. év végén meghaladják a 2000 millió forintot. Állandó emelkedésük mellett megnyugvással szolgálhat az, hogy nagy részük gyümölcsöző beruházások s végeredményben a polgárok adóképeségét emelni alkalmas intézményekre fordított, másfelől pedig ugyanazon idő alatt az állam bevételei is nagy mértékben emelkedtek elannyira, hogy adósságaink a rendes jövedelmekről minden nehézség nélkül törleszthetők, sőt e jövedelmekből, az összes rendes szükséglet levonása után, még tetemes összeg marad átmeneti kiadásokra és beruházásokra.

Továbbá nem kevésbé fontos és előnyös körülmény, hogy az adósságok törlesztési hányada és az adósságok évi átlagadéka közötti arány egyre kisebbödő százalékokat, tehát következetes javulást mutat, mire természetesen a konverziók voltak jelentékeny befolyással.

Az 1897. év végén mutatkozó 2212.987 millió forintból 258.472 millió forint esik a kamatbiztosítást élvezett és más vasutak megváltása folytán átvett adósságokra, a mivel szemben viszont a vasutak leltári értéke is felvett az állami ingatlan vagyonszeretbe. Legnagyobb adósságaink: a 4% aranyjárdókkölcsön 577.919 millió forint és a 4% koronajárdókkölcsön 483.663 millió forint álladékkal az 1879. év végén.

Az államadóssági toher növekedésével szorosan összefügg a kamat- és tőketörlesztési szükséglet emelkedése.

A kettő közötti arányt, valamint a kamat- és kezelési költség-szükséglet mérvét már fentebb érintvén, e helyen csak annyit szükséges még megjegyezni, hogy különös tekintettel a járadékadósságokra is a kamatszükséglet messze meghaladja a tőketörlesztési szükségletet, mely utóbbi 1897-ben 8.5 millió forintot tett.

A vasuti kamatbiztosítási előlegek, miután ezek engedélyezése — mint fentebb is említett — az

1873—1883. években tetőfokát érte, egyre kisebb összegekkel jelentkeznek államháztartásunkban. A jelzett időszak alatt csaknem minden évben 10—16 millió forint mentek, 1892. óta az 1 milliót sem érik el, mi az illető vasutak államosításában és abban találja magyarázatát, hogy ujabban nem engedélyeztettek vasutak a kamatjövdelem biztosítása mellett.

Az állami vasuti rendszer alkalmazása folytán a kincstár most már legnagyobb részben megszabadult a kamatbiztosításban rejlő súlyos tehertől.

Az 1897. évi zárszámadás szerint vasuti előlegeken tőke czimen 43.073 és kamat czimen 28.588 millió forint áll nyilvántartásban, mint állami követelés.

Gazdasági és kulturális életünk érdekeit komolyan és hathatósan előmozdítani törekedvén, jövedelmek nagy részét kezdettől fogva gyümölcsöző beruházásokra, közutak, vízi és vasutak létesítésére, a tengeri hajózás emelésére, a posta, távirat és távbeszélő fejlesztésére, kulturális intézményekre stb. kellett fordítanunk, s ha visszapillantunk a lefolyt 30 év alatt kifejtett állami törekvésre, tényleg ebben az irányban is egy tervszerű, következetes haladás képét látjuk magunk előtt.

(Vége köv.)

### Irodalom.

Székely egyesületi naptár és évkönyv az 1901-ik évre. A székely közönség legkedvesebb könyve, a Benedek Elek által szerkesztett székely egyesületi naptár és évkönyv megjelent. Évről-évre növekedik a könyv terjedelmében. Nem kevesebb, mint 200 oldal a most megjelent naptár-évkönyv s ezen kétszáz oldalon egész tömege a szép, érdekes és tanulságos olvasmányoknak, hasznos tudnivalóknak, mintegy hetven képpel díszítve. És a székely egyesület, hogy a legszegényebb ember is megszerezhesse ezt a hasznos könyvet, mindössze 60 fillérért árusítja, holott legalább is 2 korona volna az ára terjedelme és tartalma után ítélve. Egy teljes osztódóra való olvasmány van a naptár-évkönyvben. Szóval nagybecsű, a székely embernek nélkülözhetetlen évkönyv ez, melynek kiadásával nagy áldozatot tesz a székely egyesület s méltó arra, hogy azt mindenki megszerezni süssen.

Erzsébet. Megemlékezés Magyarországra nagy királynéről. A királyi ház fenséges tagjainak és a magyar nemzet jeleseinak kegyetes közreműködésével szerkesztette Gábel Gyula, budapesti közs. tanító. A ki ismerni akarja a magyar szívet, az olvassa el ezt a könyvet és meggyőződik róla, hogy ez a szív csupa szeretet, csupa kegyelet és hála azokkal szemben, a kik megértették, a kik méltányolták és a kik szerették, mint Erzsébet, Magyarország felejtethetetlen nagy királynéja. A hogy elmerültünk azokba

az embert. Önkéntelenül felmerül ama kérdés: Hová vezet az, ha mind elfogadottabb és uralkodóbb lesz ama jelszó: A czél szentesíti az eszközöket.

Az egyiket az urhatnáság, a könnyű élet, az elvhajhászat, a másikat a feltűnési viselkedés, az élmény, a másokon való uralkodási vágy, a meggazdagodás célul tűzése, a pénz bálványozása, a harmadikat a jellemgyengesége, az akarathányja, a nevelés elhibázása az életre való kellő elő nem készítése, a negyediket a rossz társaság, a környezet ráhatása, vagy beteges képzelődés, az ötödik, hatodik stb. stb. Isten tudja, mi minden felületesség térítik el a becsület utjáról.

A ki ezeket nap-nap után megfigyeli, a kinek lelkét az ilyen dolgok látása és hallása felháborítja, az egy perczig sem tévesztheti szem elől, nem főleg akkor, ha tanító, hogy milyen végtelenül fontos helye van a nevelésben a becsületérzésnek.

A ki fülét be nem dugja, szemét be nem hunyja az lépten-nyomon tapasztalhatja, hallhatja, ha hirlapot vesz kezébe, olvashatja, hogy ezek, meg ezek, milliók, meg milliók előtt, mily lim-lom, értéket vesztett valami az a becsület.

Ma azt olvasod, hogy egy hitelszövetkezeti, vagy bankigazgató, esetleg pénztáros, a ki évekig közbizalomnak örvendett, 50. 100 vagy több ezer forint sikkasztáson éretett. Holnap már azt közli a lap, hogy az árvák pénzén dözsölt, vagy a szegény munkásnépnek véres verejtékkel szerzett megtakarított filléreiből adott éveken át fényes estélyeket, tartott uri fogatot egy, minden becsületérzésből kivetko-

zott nyomorult. Itt egy fényes pálya utját vágja el, amott egy virágzó család életétér metszi el, s löki nejét és gyermekeit a lélekölő stetest emésztő nyomorba az indulatain s szenvedélyein uralkodni nem tudó és erkölcsi érzékét eltopintott kártyás, korhely, vagy másféle élvezetbe merült, szálnalmat s egyidejűleg undort keltő lény.

Vagy nem mindennapi eset-e, hogy más nevére váltót hamisít, vagy ígérekkel, fogadkozásokkal kezeséget esikar ki a jóhiszemű embertől a becsületet levetkezett hiúna s már előre tudja, hogy barátját, rokonát, vagy jó emberét beletaszította az anyagi bukás végzetes mélységébe, s lelkiismeretét el tudja némitani a becsületérzése nem szólal meg, hogy visszarettenjen e gonoszságtól.

S hányan vannak, kik más becsületének tönkretetésére, tisztességes nevének bemocskolására rendszeres aknamunkát folytatnak s nem rettennek vissza bármily nemtelen eszköztől, csak önző céljaik felé közeledhessenek. Rágalmat rágalomra halmoznak, a nyilvános téren való pellengére állítást minden eszköz felhasználásával is keresztülviszik, csak eltegyék az utból, ki elég becsületos volt bűntársul hozzájuk nem szegődni.

Vagy nem nyomja-e el az igazságot s nem viszi-e börtönbe igen gyakran a nemes jellemet a hamisság? Nincs-e napirenden a hamis eskü, az igazság kiderítésének s a jogvédelem eszközlésének ezen megsemmisítő akadály a társadalom gondolkodását megfertőzővel fenyegető ezen kóros betegség?

Nem tapasztaljuk-e, hogy vannak egyének, a

kik ma földdel egyenlővé tesznek valakit, s holnap, mert érdekük kívánja, elég szemérmetlenek égis dicserni azt? Vagy nem mindennapos eset-e az, hogy a kit barátunknak tartunk ma, holnap már elárul s holnapután már annak szegődik ellenségévé, a kinek még tegnap hihordó kéme volt? ... S lelkünk nem háborodik-e fel, midőn tudjuk, látjuk, tapasztaljuk, hogy egyes reklám hajhászok feltűnési viselkedésből, a figyelem felkeltése céljából, önző érdekből stb. kiesiny dolgokat nap-nap után úgy fújnak fel, úgy kürtölnek ki, hogy képzelt érdemük mindig különös világításban legyenek, érdekeik ki-elégítést nyerjenek s nemes szívűeknek tűnjenek fel.

Vagy ama 15 éves elfajult ifjunak (Sipidó) szörnyű merénylete, ki az angol trónörökös akarta meggyilkolni; nemkülönben ama minden emberi érzést levetkezett szörnyeteg (Lucheni) rémtette, a ki Erzsébet királyné védő angyalunknak életét oltotta ki, vagy a szathmári testvérgyilkos (Pap Béla) undorítóan bűnös cselekedete, vagy hogy többet ne említsek, Umberto olasz király gyilkosának (Bresci), a gonoszság megtestesülésének lélekhaborító gátsága mind-mind nem a becsületérzés hiányának rettenetes következményei-e?

Ugy-e bár, mélyen érezzük ilyenkor, hogy mily fontos helye van a nevelésben a becsületérzésnek? ...

(Vége köv.)

a gondolatokba, melyeket e könyvben örökítettek meg ez ország legjobbjai, úgy éreztük, mintha újra vérzésnek indult volna az a nagy seb, melyet mindnyájunkon ejtett az átkozott tör, mely az Ő szívét, a legjobb, a legnemesebb szívet átdöfte. A véghetetlen szeretet és véghetetlen fájdalom könyve ez a könyv. És csak az olyan fenséges lélek fakaszthatott annyi szép gondolatot, annyi mélységes érzést, a mennyi benne megnyilatkozik. Virágok, koszorúk ezek a gondolatok, ezek az eszmék — írja benne Jókai Mór, a magyar költők királya — a királynői ravatalon. Valóban virágok, a magyar érzés, a magyar kegyelet virágai. Szorgalmas kéz szedte őket össze és szívesen adták mindazok, a kik szavának sulya van Magyarországon. József főhercegtől kezdve az uralkodó ház többi férfi és női tagjái, a miniszterektől kezdve a politika, az irodalom, tudomány és művészet képviselői, százan és százan sóhajtották el, hogy ki volt számunkra Erzsébet királyné és kit vesztettünk el benne. A szomorúság, a mélységes gyász akkordjai mellett jó esősen hangzanak fel a vigasztalás, a buzdítás szavai. Magasztos és fel-emelő könyv és elsősorban az ifjúság számára való könyv, melynek olvasása nemesítőleg hat a fogókony lelkekre és — rövid ismertetését nem fejezhetnők be szebben, mintha idézzük Jókai Mór szavait: „Olvasgassátok e mondatokat hazafiak és leányai s tanuljatok belőlük honszerelmet, háladatosságot, isteni félelmet és bizalmat jövőben.” De tanuljon belőle nemcsak az ifjúság, hanem mindenki, kire hat a szép a magasztos, kire hat az igaz érzés és kinek lelkében él a nagy királyné iránti kegyelet. A szép, kiállítású könyv, melynek minden emlékmondata alatt írója névalírásának hü mása látható és melynek összeállításáért Gábel Gyulát a legnagyobb elismerés illeti meg, az Athenaeum kiadásában jelent meg és ára csak 50 fillér. Különösen az iskolák és szülők figyelmét hívjuk fel ezen Emlékkönyvre, mely olesó ára mellett minden családban megszerezhető.

## Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság Holländer Miksát a kézdivásárhelyi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

— **Uj bíró.** Dr. Nagy Emil Pál a helyi k. törvényszék kitűnő tehetségű és szorgalmas aljegyzője a napokban tette le Budapesten a gyakorlati bírói vizsgát szép sikerrel. Öszintén gratulálunk!

— **Katalin tánczestély.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet részben a házi szegények, részben a polgári leányiskolája javára Elekes Béláné, Fejér Károlyné és Nagy Ferenczné urnők elnöklése mellett, mult szombaton Katalin tánczestélyt rendezett, melyen a rossz, sáros, esős időjárás miatt nem túl nagyszámu közönség jelent meg ugyan, de a kik megjelentek, annál jobban, annál kedélyesebben mulattak, mert kényelmesebben tánczolhattak a nőegylet más estélyein szűknek bizonyult városház nagytermében. Ez alkalomkor a tánczterem oly fényesen volt díszítve, mint akár egy farsangi elite bálon, nemkülönben a megjelentek is csak városunk előkelőségei voltak. Ezen estély érdekében tett fáradozásokért köszönet illeti meg Elekes Béláné, Nagy Ferenczné és Fejér Károlyné urnőket, valamint a rendező bizottságot is, kiknek fáradozásait bizonyára sokkal nagyobb siker koronázta volna, ha az időjárás az ő „alkalmatlan megjelenésével” közbe nem lép.

— **A helyi rendőrkapitányi hivatalfigyelmebe.** Megbotránkoztató dolgot visznek véghez napnap után a helybeli iparos tanonciskola növendékei. Este 7 órakor, midőn a tanulónak vége és jönnek az iskolából haza felé, alig hogy a Cseréy-féle telekről kifordulnak, mindjárt ott az utoza sarkon megkezdődik a „háborúzás” kövekkel és botokkal. Nevezett utozasarkon lévő házban mintegy 10–15 tanulónak van lakása és ezen tanulók már régebb ideje, hogy valami utoz-módon „eszveklőnbözteték” az iparos tanoncokkal; ezen „eszveklőnböztések” az lett a következménye, hogy több nap óta a diákok és iparos tanoncok valóságos „háborút” folytattak egymással az estéli órákban, s így meglehetősen jól ment a dolguk, hol egyik, hol másik kapott ki, de az utóbbi napokban az iparos tanoncok „szervezkedtek” és irtózatossá lárma kö-

zött a szobába szorították a vitéz diákokat, kövekkel dobálták és lábaikkal rugdosták az ajtójukat s csak a szomszédok közbelépésekor távoztak el. Vajjon a rendőrség az ilyenektől nem akar, vagy nem tud tudomást szerezni? Jó lenne, ha az ily verekedések megakadályozására több figyelmet fordítana!

— **Állategészségügy Háromszék vármegyében.** A földmívelésügyi minisztérium legutóbbi kimutatása szerint, megyénkben a következő helyeken uralkodnak még ragadós állati betegségek: A takonykór Kézdi-Vásárhelyen 1 udvarban. A bivalyvesz Hidvégen 2, Kőpeczen 1, Bessenyőn 1, Szotyorban 1 udvarban. A sertésorbanéz Komollón 1 udvarban. A sertésvesz Felső Csernátanban és Kézdi-Vásárhely városban 1–1 udvarban, Gelenczén és Kis-Borosnyón 3–3 udvarban. Kálnokon 2 udvarban.

— **Nyilvános köszönet.** Zágonyi Bárá Szentkereszty Stephania Óméltósága a helybeli polgári leányiskolát azon kitüntető szívesseggel részesítette, hogy a folyó évben, a velencei Lidon sajátkezűleg gyűjtött esigagyűjteményét mintegy 160 darabot, az iskola természetrajzi szertárának adományozta. A szép gyűjtemény, de legfőképpen az azzal járó személyes fáradozás s az iskola iránti meleg érdeklődés és jóindulat az iskola vezetéségét és tantestületét ösztönöz hálára kötelezte, melynek kifejezése-képen sietünk a nyilvánosság előtt is a nemes gondolkodású Bárárnőnek, mint városunk minden humán és közművelődési ügye pártfogójának és vezermunkásának, az iskola nevében hálás köszönetet mondani: Kovács Dániel, felügyelő-bizottsági elnök. Balázs Márton, igazgató.

— **A gyulafalvi siklón elkövetett 15 ezer koronás lopás állítólagos tettesét** — Csűrös Ignác polyáni lakos személyében e hó 21-én este 6 órakor, a lakásán elfogta a csendőrség. A pénzt azonban nem találták meg nála. Az nyomtalanul eltűnt. Csűrös — daczára az ellene valló körülményeknek és tanuknak, makacs tagadásban leledzik és a lopásban olyan ártatlannak vallja magát, mint a ma születet gyermek. Tagadja, hogy a lopás napján Kovásznán járt volna. Vasútiőr, kalauz, a telepi irodaszolga, a siklón előtte menő asszony, s társai kiktől a sikló aljában vált el stb. stb. mind hazudnak szerinte, ha azt állítják, hogy vele találkoztak. Ő azalatt más vidéken járt. Hazudik a vele élő asszony is, ki azt állítja, hogy már 3 ízben járt közlebről Kovásznán azon ezimen, hogy a telepen napszám követelése van, mit beakar hajtani; sőt abban is hazudik az asszony, hogy a tett színhelyén talált nyakkendő az övé volna. Még a polyáni koresmárosok is hazudnak a Csűrösök szerint — kik állítják, hogy e hó 19-én fáradtan, izzadtan lépett be hozzájuk, s két üvegsört kért. Mikor a koresmárosok mondták, hogy: „keresik magát a csendőrök,” Cs. egyik üvegsört egy hajtókára kiitta, s a másik üveget magához véve, sietve elinalt onnan. Akkor még nála volt jól megtömött tarisnyája, (valószínűleg abban volt a pénz) melynek azóta nyoma veszett. Csűrös azt állítja, hogy a tarisnyát, s fejszóját, Ojtozban lopták el tőle, mikor egy kapu előtt, hol „rosz találta” őt, 2 napig eszméletlenül feküdt. De hogy ő lopott volna, az nem áll. Annyi tény, hogy a 15 ezer korona elrejtőzése után Cs. sok helyen megfordult, hogy esetleg magát igazolhassa. De azért a körülmények ellene szólnak. A csendőrség 8 napig étlen, szomjan leste, hogy lülön ragadhassa a surlangos embert, mert ez került a lakását, s ő tudja hol bujkált, mi szintén gyanus körülmény ellene, habár igaznak vallja magát. Csak akkor ment haza, mikor már a csendőrök azt híroztelték Polyánban, hogy már nem is keresik Csűröst tovább. Ugyis Romániába szökött eddig. Látszólag el is vonultak a faluból. De este megint a faluban termettek, s a már haza került üldözöttet elesípték. Cs. szörnyen tagad. Szerinte az sem igaz, hogy a lopás napján a pénzesládár ült a vasúti kocsiában. A tanuk nem mondanak igazat. Ő ártatlan a dologban. Csűrös ellen ezenkívül még bünygyi vizsgálat van folyamatban holmi az őrizetére bízott, de nem egyenesen el-tüntetett ökrök története miatt is. E hó 25-ike óta már a kovásznai jbiróság börtönében elmélkedik Cs. uram a 15 ezer koronás ügy miatt a felől, hogy: munka után edes a nyugalom. A további vizsgálat fogja kideríteni, hogy mennyiben bűnös, vagy ártatlan Csűrös, a terhére rótt esekelményben.

Annyi már előre látható, hogy lüntársak is szerepelnek, s ezek kinyomozása is várható. A 8 napig tartó, fárasztó, terhes nyomozásban résztvettek: Jénaki csendőrőrmester, Bokor, Sas és Sándor őrsvezetők még 4 csendőrrel. A nyomozás Polyán vidékére, Ojtozig, s Csikmegye egy részére terjedt ki. A derék csendőrök 8 nap alatt alig aludtak valamit, s meleg ételt is csak egyszer ettek. A vakmerő lopás iránt nagy az érdeklődés, s mindenki kíváncsian várja a további fejleményeket.

— **Téli gazdasági tanfolyam.** Az E. M. K. E. a következő átiratát intézte vármegyénk főispánjához: „Tekintetes Elnökség! Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy az algyógyi székely földmives iskolánál jövő év január és február havában 20 kiskazda számára két havi téli gazdasági tanfolyam rendeztetik, melyen a résztvevők az oktatáson kívül teljesen ingyen nyernek ételmezést, lakást, fűtést, világítást; csak az oda és visszautazás költségeit tartoznak viselni. A tanfolyamon tanítva lesz a mezőgazdaság minden ága, különös sulyt fektetve a háziipar elsajátítására, figyelembe véve a kiskazda viszonyait. A jelentkezők körvényeiket legkésőbb december 15-re Algyógyra, Gáspár József földmivesiskola igazgatóhoz tartoznak benyújtani, Midőn erre a tanfolyamra tisztelettel felhívók a Tekintetes elnökség figyelmét, kérjük, hogy a földmives gazdákat e tanfolyamra böles belátása szerint figyelmeztetni sziveskedjék. Kolozsvárt, 1900. november 20-án. Hazafias tisztelettel: Gróf Böldy s. k., elnök. Sándor József s. k., t. alelnök főtthár.”

— **Tűz.** A dálnoki lakosokat 25-én reggeli 3 órakor tűzi lárma verte fel, Ferenczi Julia csüre égett, mely telve volt takarmány-készlettel. Három évi szénakészlet esett a lángok martalékául. A kár az épülettel együtt mintegy 1600 korona. Állat nem égett benn. Az épület biztosítva nem volt, úgy látszik gyújtogás műve volt a tűz.

— **Halálozás.** Nagyváradi és teleki Horváth Lászlóné, született plankensteini Br. Rauber Róza Segesvárt elhalt.

— **Ferencz József püspök körutja.** Dicső-szentmártonból jelentik, hogy Ferencz József unitárius püspök folyó hó 23-án Dicső-szentmártonba érkezett. A püspököt Csató Gábor alispán fogadta és örömmel üdvözölte, mint a vallásos türelem, béke és szeretet apostolát, a kinek osztatlan tisztelettel adóznak az összes felekezetek. A püspök magas szárnyalású beszédben válaszolt. Megköszönte a szíves fogadást, a melyet hálás emlékek fog megörizni. Hiténél fogva az egységet hirdeti. Minden törekvése oda irányul, hogy a testvéri egyetértést, szeretetet hitfelekezeti és nemzeti különbség nélkül ápolja. Hitvallása az egység és annak nevében itt is misztisziót akar teljesíteni az irányban, hogy egy hitünk legyen: a nemzet istenében, egy reményünk: a haza jövőjében és honszerelmünk is legyen egy. Isten áldását kéri úgy a közönségre, mint az egész vármegyére, annak minden lakosára és kívánja, hogy legyen boldog a hon és viruljon a nemzet. Este nyolcz órakor fáklyászene volt, a mely alkalommal Nagy János községi jegyző üdvözölte a püspököt. Szombaton a püspök istentiszteletet tartott, tisztelgéseket fogadott és egyházat vizsgált. Vasárnap Szőkefalvára ment templomot szentelni. A megérkezés estélyén Árkossy Gyula dr. unitárius főgondnok fényes vacsorát adott. Szombaton Sándor János főispán adott vacsorát.

— **Kalabriász parthi az oroszán ketreczben.** Özv. Kopeckzy Jánosné állatseroglete nap-nap után mind merészebb mutatványokkal lepi meg a közönséget. Így például hétfőn a medve-birkózást mutatta be a medve ketreczében, mikor is a társulatlak egyik tjonnan érkezett tagja birkózott meg a medvével. E hó 29-én, azaz csütörtökön este 7 órakor pedig az oroszán ketreczében fog kalabriász parthit játszani az igazgató két helybeli urnak a segédkezésével és egy óriási nagy him oroszánnak a jelenlétében. E rendkívüli és mutatságosnak látszó előadásra felhívjuk előre is a közönség figyelmét.

— **Hölgyközönségnek b. tudomására adjuk,** hogy csak divatos kelmék, nem silány kislejtezett áruk, hanem a legjobb minőségű szövetek mintagyűjteményét, mely tartalmazza a legutolsó divat franczia s angol ujdonságait pl. Homespun, Taylor-Mode, Matlasse stb. ingyen és bérmentve küldi meg Weiner Mátyás női ruhakelme áruháza, Budapest, VI., Andrassy ut 3.

# HIRDETÉSEK.

Tiszta bort,  
liköröket, cognacot, rumot, venni  
akarók, kérjenek bérmentes árjegy-  
zékot a Székely borkereskedéstől,  
Székely-Keresztur.  
(127. 6—10)

## BUTOR

készpénzfizetés mellett ju-  
tányos áron beszerezhető:

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

butorraktárában

KÉZDIVÁSÁRHELYTT.

## HIRDETÉSEK

a

„SZÉKELYFÖLD“

részére

olcsó áron felvétet-  
nek.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

A  
SZÉKELYFÖLD  
kiadóhivatala.

A  
SZÉKELYFÖLD  
kiadóhivatala.

## IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája,  
könyvkötészete, papir- és írószerkeres-  
kedése Kézdivásárhelytt.

Nagy válasz-  
ték minden-  
nemű írók,  
noteszek, tol-  
lak, tollszá-  
rak, és tinta-  
tartókban.

Dusraktár is-  
kolák részé-  
re színes viz-  
festék, radir-  
gummi, rajz-  
papir és rajz-  
szegékből.

Könyv-  
nyomda!

Nagy nyom-  
tatvány rak-  
tár községek,  
egyházak, is-  
kolák és ügy-  
védi irodák  
részére.

Mindenmü-  
bekötött üz-  
leti könyvek  
nagy válasz-  
tókban.

Könyvnyomdában az e szakmába vágó  
mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok,  
művek, füzetek, körlevelek, falirajzok, bár-  
czakönyvek, számlák, üzleti és névjegykár-  
tyák, levélfejek, levélborítékok czégyomással,  
gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi  
meghívók elkészítését a mai kor igényeinek  
megfelelően gyorsan és pontosan a legjutá-  
nyosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körirvosi, egyházi stb.  
hivatalok részére nagy nyomtatvány raktárt  
tartok. A közigazgatási nyomtatvány-  
kat készpénzfizetéssel mellett mélyen  
leszállított áron árulhatom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő  
„SZÉKELYFÖLD“

politikai, közgazdasági, társadalmi és szép-  
irodalmi hírlapra előfizetéseket bármely idő-  
ben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10  
kor., félre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil.  
Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyom-  
tatvány szállítója.

Különleges-  
ségek levél-  
papírok, név-  
jegyek, me-  
nyegzői és  
eljegyzési  
kártyákban.

Iskolák ré-  
szére min-  
denféle irkák,  
gyakorlatok,  
enyés és  
háromszögü  
vonalzók.

Papírke-  
reskedés!

Könyvek, fü-  
zetek, folyó-  
iratok bekö-  
tése a legol-  
csóbb áron  
eszközölhe-  
tők.

Folyóiratnak  
megrende-  
lése a legna-  
gyobb szá-  
lók leenge-  
désével vállal-  
tatik el.

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy

DR PALÓCZ v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár  
gyógymódjával

Budapest, VII. Kerepesi-ut 10 szám, még idült  
(krónikus) betegségekben szenvedők is

biztos gyógyulást

érnek el. Tíz (10) nagy gyógyterem. Gyógykezelés  
egész napon át. Levélre kimerítő válasz.

Rendelés: d. e 10-12-ig és d. u. 2-5-ig.

Ugyanott kapható és megrendelhető „Népszerű orvosi  
tanácsadó“ II. kiadás. Írta: Dr. Palócz. Ára 3  
(111. 5—0.) korona.

Vértisztító-, idegerősítő- és soványító-kurák.

Ideg-, gyomor- és női bajok.

Reuma, köszvény, hurutok.

## Meleg zuhany!

Tyükszem irtás!

Tyükszem irtás!

## Fürdő sorrend,

érvényes a kézdívásárhelyi Takarékpénztár tu-  
lajdonát képező gőz- és kádfürdőnél 1900. októ-  
ber hó 15-étől kezdve.

| Fürdő<br>napok |                                                                        | Gőzfürdő |    | Tükrfürdő |    |
|----------------|------------------------------------------------------------------------|----------|----|-----------|----|
|                |                                                                        | korona   | f. | korona    | f. |
| Vasár-<br>nap  | Gőz- és tükrfürdő urak részére d. e. 7-12                              | 1        | —  | —         | 60 |
|                | Gőz- és tükrfürdő nők részére d. u. 2-5-ig                             | —        | 60 | —         | 60 |
|                | Gőzfürdő urak részére d. u. 5-8-ig                                     | —        | 60 | —         | 60 |
| Kedd           | Gőz- és tükrfürdő nők részére dél-<br>előtti 7-12-ig és délután 2-6-ig | 1        | —  | —         | 60 |
|                | Este 6-8-ig deákjegy                                                   | —        | 40 | —         | 20 |
| Csüt-<br>örtök | Gőz- és tükrfürdő urak részére d. e. 7-12 és d. u. 2-6-ig              | 1        | —  | —         | 60 |
|                | Este 6-8-ig deákjegy                                                   | —        | 40 | —         | 20 |
| Szom-<br>bat   | Tükrfürdő urak részére d. e. 7-12-ig                                   | —        | —  | —         | 60 |
|                | „ „ „ „ „ „ d. u. 2-5-ig                                               | —        | —  | —         | 60 |

Tanulók, katonák (örmeztől lefelé), kereskedő és iparostanonczok  
részére gőzfürdő 60 fillér, tükrfürdő 40 fillér.  
Kádfürdő: porcellánkád 1 korona, kőkád 70 fillér.  
Kádfürdő úgy urak, mint nők részére, minden für-  
dőnap kapható.

Különféle masszírozások.

Különféle masszírozások.

## Hideg zuhany!

(117. 2—0.)

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.